

KONTAKTY S ÚŘADY

Zdravotní pojištění

Jednou z prvních povinností absolventa je nutnost zkontaktovat se s úřady a zajistit tak řádné placení zdravotního a sociálního pojištění. Studium na střední, vyšší odborné a vysoké škole je soustavnou přípravou na budoucí povolání a pojištění tak platí stát. Stát odvádí zdravotní pojištění i v případě, když při studiu pracujete (musí vám být méně než 26 let).

Po ukončení studia na střední nebo vyšší odborné škole je pojistné státem zapláceno až do konce srpna. V případě absolvování vysoké školy vám stát platí pojištění ještě měsíc následující po vykonání státní závěrečné zkoušky, pokud ovšem nezačnete pracovat, popř. se nezaregistrujete na úřadě práce. V těchto případech pojišťovně nic oznamovat nemusíte (oznámění za vás provede zaměstnavatel nebo úřad práce).

V případě zahájení podnikání

Pojišťovně musíte oznámit začátek samostatné výdělečné činnosti – v tomto případě nejste v zaměstnaneckém poměru. Tato činnost se dělí na hlavní a vedlejší – v případě vedlejší činnosti musíte být současně zaměstnán a váš měsíční příjem dosahuje alespoň výše minimální mzdy. Při hlavní samostatné činnosti máte jediný zdroj příjmů a máte povinnost platit měsíčně alespoň minimální zálohu v příslušné výši – r. 2010: 1601 Kč (www.jakpodnikat.cz).

Vaší povinností je nahlásit vaši pojišťovně ukončení školní docházky – nutnost platby alespoň minimálního pojistného. Výpočet vychází z minimální mzdy a aktuální částku má k dispozici vaše zdravotní pojišťovna.

Sociální pojištění

V případě, že nepracujete v zaměstnaneckém poměru, ze zákona pro vás nevyplývá žádná oznamovací povinnost a ani lhůta pro nahlášení plateb. V opačném případě za vás toto pojistné platí zaměstnavatel, který rovněž do 8 dnů od nástupu nahlásí platbu ČSSZ.

Odjezd do zahraničí

Pokud odjedete pracovat do zahraničí, platíte zdravotní i sociální pojištění v zemi svého pobytu. V případě zdravotního pojištění musíte tuto skutečnost nahlásit své zdravotní pojišťovně.

Aby vás v případě nemoci nebo pozdějšího důchodu nečekalo nepříjemné překvapení, je dobré znát tyto povinnosti vztahující se ke zdravotnímu či sociálnímu pojištění.

Zajímavé odkazy: www.jakpodnikat.cz, www.nazkusenou.cz, webové stránky příslušných zdravotních pojišťoven.

REGISTRACE NA ÚŘADU PRÁCE

Práva a povinnosti uchazeče a zájemce o zaměstnání stanoví zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Uchazečem o zaměstnání se může stát fyzická osoba, která osobně požádá úřad práce o zprostředkování zaměstnání, v jehož obvodu má trvalé bydliště a splňuje zákonem stanovené podmínky pro zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání.

Podpora v nezaměstnanosti

Nárok na podporu v nezaměstnanosti má uchazeč o zaměstnání, který:

- ✓ vykonával v délce alespoň 12 měsíců v rozhodném období zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, které zakládají povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti;
- ✓ požádal úřad práce, u kterého je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti;
- ✓ ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, není poživatelem starobního důchodu.

Za první 2 měsíce podpory v nezaměstnanosti dostanete 65 % průměrného měsíčního čistého výdělku, za další 2 měsíce 50 % na po zbyvající dobu 45 %. Pokud se vám podaří dostat na rekvalifikační kurz, výše podpory je 60 % průměrného čistého měsíčního výdělku nebo vyměřovacího základu po celou dobu rekvalifikace.

Maximální výše podpory v nezaměstnanosti je 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o podporu v nezaměstnanosti – pro rok 2010 činí **13.280 Kč**.

Na pracovní úřad si vezměte platný doklad totožnosti (občanský průkaz nebo pas) a doklad o ukončení pracovního poměru. Pokud ho nemáte, můžete se zaregistrovat na základě čestného prohlášení. Další doklady, které jsou potřebné pro registraci na pracovním úřadě, jsou níže uvedené a ty mohou být doloženy dodatečně:

- ✓ zápočtový list
- ✓ potvrzení o dobách důchodového pojištění (např. evidenční list důchodového pojištění)
- ✓ průměrný měsíční čistý výdělek
- ✓ v případě absolventů je vhodné doložit kopii diplomu nebo maturitního vysvědčení.

Práva a povinnosti uchazeče o zaměstnání

Uchazeč o zaměstnání má celou řadu práv a povinností. Uchazeč má právo na:

- ✓ zprostředkování zaměstnání, tj. na vyhledávání vhodného zaměstnání, poradenství a poskytování informací o pracovních příležitostech;
- ✓ podporu v nezaměstnanosti při splnění zákonem stanovených podmínek;
- ✓ zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání, pokud ji potřebuje;

- ✓ pracovní rehabilitaci, pokud je osobou se zdravotním postižením.

Uchazeč je povinen:

- ✓ poskytovat úřadu práce potřebnou součinnost při zprostředkování zaměstnání a řídit se jeho pokyny
- ✓ sdělit úřadu práce údaje o svých zdravotních omezeních v rozsahu potřebném pro vyhledání vhodného zaměstnání, rekvalifikaci a pro stanovení vhodné formy pracovní rehabilitace, a dále sdělit, zda je osobou se zdravotním postižením; uplatňuje-li pracovní omezení ze zdravotních důvodů, je povinen je doložit lékařským posudkem registrujícího praktického lékaře
- ✓ podrobit se na žádost úřadu práce vyšetření za účelem posouzení svého zdravotního stavu a vydání lékařského posudku, pokud žádá o zabezpečení pracovní rehabilitace, poskytnutí příspěvku na vytvoření chráněného pracovního místa, uvádí zdravotní důvody, které mu brání v plnění povinností uchazeče o zaměstnání nebo v nástupu na rekvalifikaci, nebo pokud jde o posouzení vhodnosti doporučeného zaměstnání z hlediska jeho zdravotní způsobilosti
- ✓ oznámit úřadu práce nástup do zaměstnání nejpozději v pracovní den předcházející dni, který byl sjednán jako den nástupu do zaměstnání, včetně nástupu do zaměstnání, které nebrání zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání (tzv. nekolidující zaměstnání) a do 8 kalendářních dnů doložit vznik pracovněprávního vztahu (např. pracovní smlouvou, dohodou o pracovní činnosti)
- ✓ oznámit úřadu práce nejpozději do osmi kalendářních dnů změny skutečností rozhodných pro vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, které osvědčil v žádosti o zprostředkování zaměstnání, důvody, pro které se nedostavil na úřad práce ve stanoveném termínu, a změnu bydliště v průběhu vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání.

Registrace absolventů – otázky a odpovědi:

Je povinností absolventa, který nenašel práci, zaevidovat se na úřadu práce?

Povinné to rozhodně není. Záleží na něm, jestli má zájem hledat práci s pomocí úřadu práce.

V čem úřad práce absolventovi pomůže?

Tak hlavně se snaží pomoci mu najít zaměstnání. Evidencí ale také ztrácí povinnost platit zdravotní pojištění.

Kolik by ho jinak takové pojištění stálo?

Je to jeden tisíc osmdesát korun.

Do kdy nejpozději se musí člověk přihlásit, aby toto pojištění nemusel hradit sám?

U většiny absolventů je to do konce září. Lepší je, když přijdou dřív než 30. září. V případě vysokoškoláků do měsíce od konání státnic.

Co všechno musí člověk udělat, aby byl zaevidován na úřadu práce?

Přijde na úřad, kde si vyzvedne přihlašovací formulář. Poté, co ho vyplní, si počká na registraci. S sebou musí mít kromě občanského průkazu doklad o ukončení studia, jako například diplom nebo maturitní vysvědčení. Dobré je vzít si ze školy i potvrzení o tom, že na škole studoval.

A o nic víc už se člověk nemusí starat?

Jeho povinností je zajít na svou zdravotní pojišťovnu a tam oznámit, že už není studentem, a to i v případě, že už je zaregistrovaný na úřadu práce. Tam se může navíc dozvědět spoustu zajímavých informací, jako například kdy není jeho povinností zdravotní pojištění platit.

Má absolvent hned po škole nárok na podporu?

Pouze tehdy, jestliže v posledních třech letech odpracoval v součtu dvanáct měsíců v práci, kde za něj zaměstnavatel odváděl důchodové pojištění. Pokud nepracoval vůbec nebo jen na dohodu anebo kratší dobu, nemá na podporu nárok.

Je možné si při evidenci na úřadu práce nějak přivydělávat?

V tom není problém. Uchazeč ale musí splnit dvě podmínky. Za prvé o své brigádě musí příslušný úřad práce informovat a za druhé si za měsíc nesmí vydělávat víc než čtyři tisíce korun hrubé mzdy. Jinak by byl z evidence úřadu práce vyřazen.

Stačí být zaevidován a pak jen čekat, až úřad práce sám absolventovi najde zaměstnání?

To rozhodně nestačí. Člověk by se měl především sám snažit. Obcházet nebo obvolávat firmy v oboru, ve kterém by se chtěl uplatnit. Rozesílat životopisy. Nejlépe údaje o sobě předávat firmám osobně. Tím se jeho šance na získání práce zvyšují. Rozhodně by neměl jen sedět a čekat.¹

Zdroj:

<http://www.vychova-vzdelavani.cz/trh-prace/>

<http://portal.mpsv.cz/>

www.denik.cz

¹ <http://www.denik.cz/ekonomika/registrace-na-uradu-prace-neni-pro20100917.html>,